Ba??ml? Kendini Düzenleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba??ml? Kendini Düzenleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17169

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba??ml? Kendini Düzenleme Ölçe?i (Dependent Self-Regulation Scale), bireylerin davran??lar?n?, duygular?n? ve bili?lerini düzenleme süreçlerinde ne ölçüde d??sal etkilere veya ba?kalar?na ba??ml? olduklar?n? ölçmek amac?yla uyarlanm?? bir psikolojik araçt?r. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2011 y?l?nda Ümit Morsünbül taraf?ndan yürütülen geni? kapsaml? bir Doktora Tezi çal??mas? kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, özellikle ergenlik dönemindeki bireylerin özerklik düzeyleri, kimlik biçimlenmeleri ve genel öznel iyi olu? halleri aras?ndaki karma??k ili?kileri incelemeye odaklanm??t?r. Ölçek, bireyin içsel motivasyon yerine, d??sal ödül, ceza veya onay mekanizmalar?na dayal? olarak hareket etme e?ilimini tespit etmede kritik bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml? kendini düzenleme, kendini düzenleme, ergenlik, özerklik, kimlik biçimlenmesi, psikometrik uyarlama, öznel iyi olu?.

Yazarlar

Ümit Morsünbül

Amaç

Ba??ml? Kendini Düzenleme Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin kendi hedeflerine ula?ma yolunda sergiledikleri düzenleyici davran??lar?n kayna??n? belirlemektir. Özellikle ergen popülasyonunda, bu ölçek, bireyin eylemlerinin içselle?tirilmi? de?erlerden mi yoksa ebeveyn, ö?retmen veya akran gibi d??sal figürlerin beklentilerinden mi kaynakland???n? nicel olarak ölçmeye hizmet eder.

Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2011 y?l?nda Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan bir Doktora Tezi içerisinde kullan?lm?? olup, ba??ml? kendini düzenleme düzeylerinin, ergenlerin geli?imsel görevleri olan özerklik kazan?m? ve sa?l?kl? kimlik biçimlenmesi süreçlerini nas?l etkiledi?ini ara?t?rmay? amaçlam??t?r. Bu ba?lamda, ölçek, geli?im psikolojisi ve e?itim psikolojisi alanlar?nda önemli bir tan? arac? olarak konumland?r?lm??t?r.

Yap?

Ölçek, psikolojideki kendini düzenleme (self-regulation) yap?s?n?n ba??ml? veya d??sal odakl? ucunu temsil eder. Kendini düzenleme, genellikle bireyin hedeflerine ula?mak için dü?ünce, duygu ve davran??lar?n? kontrol etme yetene?i olarak tan?mlan?r. Ba??ml? kendini düzenleme ise, bu kontrol mekanizmas?n?n içsel motivasyondan ziyade, d??sal bask?lar, ko?ullu kabul veya cezadan kaç?nma gibi unsurlara dayanmas?n? ifade eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu yap?, genellikle Öz Belirleme Teorisi (Self-Determination Theory - SDT) çerçevesinde incelenen içsel (intrinsek) ve d??sal (ekstrinsek) motivasyon spektrumunun d??sal ve daha az özerk olan ucuna kar??l?k gelir. Yüksek ba??ml? kendini düzenleme puan? alan bireyler, genellikle çevrelerindeki otorite figürlerine veya sosyal normlara a??r? uyum göstererek, ki?isel geli?im ve özerklik geli?iminde zorluklar ya?ayabilirler. Ölçek, bu ba??ml?l?k derecesini ölçerek, geli?imsel riskleri belirlemeye yard?mc? olur.

Geçerlik

Ba??ml? Kendini Düzenleme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r, ancak bu akademik kay?t içerisinde spesifik geçerlik katsay?lar? veya yöntemleri (yap? geçerli?i, ölçüt ba??ml? geçerlik vb.) hakk?nda özet bilgi bulunmamaktad?r. Ölçe?in geçerli?ine dair detayl? bilgilere, sorumlu yazar Ümit Morsünbül'ün 2011 tarihli doktora tezinin metodoloji ve bulgular bölümlerinden ula??lmas? gerekmektedir. Tez, Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'ne sunulmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar? (iç tutarl?l?k, test-tekrar test güvenilirli?i gibi), uyarlama süreci kapsam?nda titizlikle yürütülmü?tür. Ancak, bu kay?t, Cronbach Alfa katsay?s? veya di?er güvenirlik istatistikleri gibi özet verileri içermemektedir. Ölçe?in psikometrik aç?dan tutarl? ve güvenilir oldu?unu gösteren bulgular, tezin tam metninde yer almaktad?r. Akademik ara?t?rmac?lar, ölçe?i kullanmadan önce bu güvenirlik verilerini incelemelidirler.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??malar?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu test etmek amac?yla faktör analizleri (Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) uygulanm??t?r. Bu analizler, Ba??ml? Kendini Düzenleme yap?s?n?n tekil bir faktör olarak m? yoksa birden fazla alt boyutta m? kümelendi?ini ortaya koymay? amaçlam??t?r. Spesifik faktör yükleri ve varyans aç?klama oranlar? bu özet kay?tta sunulmam??t?r; ancak Morsünbül'ün tezinde, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü do?rulayan bulgulara yer verilmi?tir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme format? bu kaynakta belirtilmemi? olmakla birlikte, bu tür psikolojik ölçekler genellikle Likert tipi yan?t format?n? kullan?r (örne?in, 1=Hiç uymuyor, 5=Tamamen uyuyor).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler

Age Group: Genellikle ortaokul ve lise ö?rencilerini kapsayan ergenlik dönemi (yakla??k 12-18 ya?).

Population Details: Ölçek, ergenlik döneminde kimlik biçimlenmesi ve özerklik konular?nda çal??an ara?t?rmac?lar için tasarlanm??t?r.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Öz düzenleme, d??sal motivasyon, doktora tezi, psikometrik özellikler, uyarlama çal??mas?, kendini düzenleme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: umitmorsunbul@aksaray.edu.tr

Correspondence Address: Aksaray Üniversitesi (Tezin yap?ld??? kurum: Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ticari kullan?m? veya akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için gerekli izinlerin, sorumlu yazar Ümit Morsünbül ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilerek al?nmas? tavsiye edilmektedir. Ölçe?in uyarlama çal??mas? **2011** y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in orijinal PDF döküman?na buradan ula??labilir: bagimli-kendini-duzenleme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Morsünbül, Ü. (2011). *Ergenlikte özerkli?in ve kimlik biçimlenmesinin öznel iyi olu? üzerindeki etkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ba??ml? Kendini Düzenleme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesine, ilgili doktora tezinin ekler bölümünden ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM